

24.2.2025

Markkinaoikeus
markkinaoikeus(at)oikeus.fi
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

Loviisan kaupunki
Mannerheiminkatu 4
07900 Loviisa
Katri Kortelainen
katri.kortelainen@loviisa.fi
+358 40 627 5837

Loviisan kaupungin vastine asiassa 33/03.04.04.00.04/2025

Viite

Markkinaoikeuden vastinepyyntö valitukseen 4.2.2025
Diaarinumero 33/03.04.04.00.04/2025

Asia

Vastine valitukseen

Hankintayksikkö

Loviisan kaupunki

Valittaja

Esoteric Limited Faction Oy (aputoiminimi: Uudenmaan Tähtikuljettajat)
2905038–6

Valituksen kohteena oleva päätös

Loviisan kaupungin 13.01.2025 antama päätös KH 13.01.2025 § 5 881/02.08.00/2024 koskien paikallisliikenteen ja koulukuljetusten kilpailutusta vuosille 2025–2029, Osa 2: Loviisan kaupungin koulukuljetusten kilpailutus vuosille 2025–2029

Suostumus markkinaoikeuden päätöksen sähköiseen tiedoksiintoon ja sähköiset yhteystiedot

Hankintayksikkö antaa suostumuksensa markkinaoikeuden päätöksen todisteelliseen sähköiseen tiedoksiintoon.

Katri Kortelainen
katri.kortelainen@loviisa.fi
+358 40 627 5837

Liitteet

Hankintayksikkö toimittaa tämän vastineen liitteenä asiaan oleellisesti vaikuttavat sellaiset asiakirjat, jotka eivät jo ole markkinaoikeuden hallussa.

Liite 1 Hankintaoikaisuvaatimuspäätös 10.2.2025
Loviisan kaupungin lisäkysymykset

Liikesalaisuudet

Vastineen liitteet eivät sisällä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla salassa pidettäviä liike- tai ammattisalaisuuksia.

Vaatimukset

Hankintayksikkö pyytää kunnioittavasti, että markkinaoikeus

1. hylkää valittajan asiassa esittämät vaatimukset kokonaisuudessaan; ja

2. velvoittaa valittajan korvaamaan hankintayksikölle asian käsittelystä tähän asti aiheutuneet kulut 6 887,50 euroa (31 tuntia á 175–250 euroa) sekä markkinaoikeuskäsittelystä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut arvonlisäverollisina myöhemmin esitettävän erittelyn mukaisesti korkolain (633/1982) 4.1 §:n mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona markkinaoikeuden päätös on ollut asianosaisten saatavissa markkinaoikeuden ratkaisusta lukien.

Hankintayksikön selostus asiasta

Hankinnan kohteena on Loviisan kaupungin paikallisliikenteen ja palveluliikenteen sekä koulukuljetusten kilpailutus vuosille 2025–2029. Sopimuskausi on 8/2025-7/2029 ja sopimus tehdään 2+2-vuotisena siten, että jälkimmäinen kaksivuotiskausi on optio.

Hankinnan ennakoitu kokonaisarvo on ollut 10 000 000 €.

Kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta, jonka hankintamenettely on avoin hankintamenettely.

Hankinta on jaettu kahteen osaan, jotka puolestaan on jaettu viiteen ja kahdeksaan alaosiioon. Tarjouspyynnössä on kuvattu soveltuvuusvaatimukset ja valintaperusteet.

Hankintailmoituksen Hilma-ilmoituksen numero on 20-016403 4 ja julkaisupäivämäärä 7.11.2024.

Tarjoajien tasapuolisen kohtelun takaamiseksi ja mahdollisten epäselvyyksien poistamiseksi kaikilla tarjoajilla tai tarjoamista harkitsevilla toimijoilla on ollut

mahdollisuus esittää tarjouspyyntöä koskevia kysymyksiä 22.11.2024 klo 16.00 saakka. Esitettyihin kysymyksiin on vastattu kootusti 27.11.2024.

Voittavien tarjousten valintaperusteena on ollut kokonaistaloudellinen edullisuus. Tarjousten jättöpäivään 9.12.2024 klo: 16.00 mennessä tarjouksia saapui seitsemän (7) kpl. Tarjousten avaaminen tapahtui 10.12.2024 klo: 09.00.

Saapuneet tarjoukset todettiin tarjouspyynnön mukaisiksi ja tarjoajat soveltuviksi. Päätös hankinnasta tehtiin 13.1.2025 ja toimitettiin tarjoajille tiedoksi sähköisesti. Päätöksen liitteenä on ollut tarjousten vertailutaulukko sekä valitusosoite. Vertailutaulukossa on näkynyt kaikkien tarjoajien vertailuhinnat sekä hinta- ja laatupisteet.

Valittaja on 24.1.2025 toimittanut Hankintayksikölle hankintaoikaisuvaatimuksen koskien Loviisan kaupungin 13.01.2025 antamaa päätöstä KH 13.01.2025 § 5, 881/02.08.00/2024. Hankintayksikkö on toimittanut valittajalle päätöksen koskien hankintaoikaisuvaatimusta 11.2.2025 sähköisesti.

Hankintasopimus ja hankinnan täytäntöönpano

Hankintayksikkö ei ole tehnyt hankintaa koskevaa hankintasopimusta eikä hankintaa ole muutoinkaan pantu täytäntöön.

Hankintayksikkö toteaa, että hankintayksiköllä on lakisääteinen velvollisuus hankinnan kohteena olevan palvelun järjestämiseen. Markkinaoikeuskäsittelyn kestosta riippuen, hankintayksikkö voi olla velvollinen palvelun järjestämiseen jo ennen markkinaoikeuden asiassa antamaa ratkaisua. Hankintaa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Hankintayksikön lausuma valittajan valituksessaan esittämistä seikoista

1. Valittaja katsoo, että hinnoittelu ja laskutettavat reitit on tarjouspyynnössä ilmaistu hankintalain 67 §:n vastaisesti

1.1 Valittaja katsoo, että arvioitujen päivittäisten kilometrien ja hankintasopimusluonnoksen välillä on ristiriita.

Valittajan mukaan hankinta-asiakirjoihin sisältyneistä reittikartoista ei ilmene kunkin reitin kilometripituus ja on epäselvää sisältääkö laskutettava reittikartan mukainen reitti myös siirtymisen takaisin reitin aloituspaikkaan tai seuraavan reitin aloituspaikkaan. Valittajan mukaan koulukuljetuksia koskevassa hinnastoliitteessä on puolestaan esitetty arvioidut ajokilometrit päivässä kunkin alaosion osalta. Valittaja toteaa, että hinnastoliitteessä esitetyt arvioidut päivittäiset ajokilometrit vastaavat kilometrimäärää, johon sisältyy myös siirtyminen takaisin reitin aloituspaikkaan tai seuraavan reitin aloituspaikkaan, eli kilometrimäärää, johon sisältyy myös ajo, jonka aikana oppilaat eivät ole ajoneuvon kyydissä. Valittajan näkemyksen mukaan arvioitujen päivittäisten kilometrien sekä hankintasopimusluonnoksen toteamuksen "Laskutus tapahtuu ajettujen kilometrimäärien mukaan aloittaen siitä, kun ensimmäinen oppilas astuu

ajoneuvoon sisään ja lopettaen, kun viimeinen oppilas astuu ajoneuvosta pois" välillä on ristiriita. Valittajan mukaan joidenkin tarjousten väliset hintaerot osoittavat arvioitujen kilometrimäärien olevan hankintalain 67 §:n vastaisesti ilmoitettuja.

Tarjouspyynnön liitteen "Loviisan kaupunki hinnastoliite ja tarkennukset koulukuljetukset" välilehden "Yleiset ohjeet" kohdan 11 mukaan: *"Arvioidut kilometrit toimivat kilpailutuksessa vertailun muodostamiseen ja niiden tarkoitus on kuvata nykyistä volyymia. Lopulliset määrät tarkennetaan valitun palveluntuottajan/ tuottajien kanssa."*

Tarjouspyynnön Osan 2 kullakin osiolla (Osiot 1-8) on edellä mainitussa liitteessä oma välilehtensä, joissa kussakin ilmoitetaan: *"Vertailutaulukon tarkoitus on kuvata arviolta olevia ajoja sekä kilometrejä. Kustannukset veloitetaan tarjouspyynnön ja sopimusluonnoksen mukaisesti."*

Tarjouspyynnön liitteenä olevassa hankintasopimusluonnoksessa hinnoitteluperuste on kuvattu seuraavasti: *"Hinnoittelun peruste on kilometripohjainen (euroa/km alv 0 %). Hinnoittelu asetetaan reittikartan kilometripituuden mukaiseksi, josta muodostuu kokonaishinnoittelu kuukausittain. Mikäli reittiin tai reitteihin tulee muutoksia, tulee nämä hyväksyttävä molemmille osapuolilla kirjallisesti. Muutosten vaikutus lasketaan hyväksytyyn kilometrimäärän mukaisesti."*

Tarjouspyynnön liitteessä "Yleiset tarkennukset ja vähimmäisvaatimukset" tarkennetaan edellä kuvattua seuraavasti: *"Tarjoaja ymmärtää, että Hinnastoliitteiden kuvaukset ovat kuvauksia ja todellinen kilometrimäärä voi vaihtua. Valittu/valitut palveluntuottajat tarkistavat reitit ennen aloitusta ja niiden laskutus tapahtuu kilometripohjaisesti tarkistettujen määrien mukaisesti."*

Hinnoittelun ja reittien osalta on esitetty tarjouspyyntöä koskeva kysymys: *"Miten kilometrit lasketaan, jos on useita reittejä peräkkäin? Jos ensimmäinen reitti päättyy Loviisaan ja sen jälkeen pitää hakea seuraava ryhmä esim. Määrälaudesta niin onko tyhjänä siirtyminen Loviisasta Määrälahteen mukaan laskettava laskutettavaan kilometrimäärään?"*

Hankintayksikkö on vastannut kysymykseen seuraavasti: *"Kilometriveloitus tapahtuu vain niiltä osin kuin oppilaat ovat kydyissä. Siirtymien osalta ei korvausta makseta."*

Edellä esitetyn mukaisesti hankintayksikkö katsoo tarjouspyynnöstä ilmenevän yksiselitteisesti, että nykyistä volyymia kuvaavat arvioidut kilometrit toimivat vertailuhinnan muodostamisen perusteena ja näiden lopulliset määrät tarkennetaan kunkin osion osalta valituksi tulleen palveluntuottajan kanssa. Tarjouspyynnössä on kuvattu riittävällä tarkkuudella kilpailutuksen kohteena olevien reittien ja niiden liikennöinnin keskeiset tiedot.

Hankintayksikkö toteaa, ettei julkisia hankintoja koskevissa oikeusohjeissa ole asetettu esimerkiksi prosentuaalista tai euromääräistä määritelmää sille, milloin tarjoushintojen poikkeamisen toisistaan on katsottava osoittavan tarjouspyynnön olevan hankintalain vastainen. Esimerkiksi aiemman hankintalain aikaisessa ratkaisussa MAO 441/16, on

katsottu toisistaan poikkeavien tarjoushintojen olevan osaltaan osoituksena tarjouspyynnön kykenemättömydestä tuottaa yhteismitallisia ja keskenään vertailukelpoisia tarjouksia, kun tarjouskilpailussa toisen tarjoajan hinta on ollut jopa yli kymmenkertainen toisen tarjoajan ilmoittamaan hintaan verrattuna. Hankintayksikkö kommentoi tarjoushintaeroja myös jäljempänä kohdassa 2.

Edelleen hankintayksikkö toteaa valittajan olevan ainoa tarjoaja, joka on esittänyt oikaisuvaatimuksen ja tehnyt valituksen hankintapäätöksestä, minkä voidaan arvioida jossain määrin indikoivan, että muut tarjoajat eivät ole katsoneet tarjoushintansa perustuvan esimerkiksi erehtymiseen tarjouspyynnön sisällöstä.

1.2 Valittaja katsoo, että hankintayksikkö on antanut virheellistä ja harhaanjohtavaa tietoa arvioiduista kilometreistä.

Valittaja ilmoittaa omaavansa tietoja, joiden mukaan hinnastoliitteessä esitetyt arvioidut kilometrit perustuvat hankintayksikön aiemman palvelusopimuksen perusteella laskutettuihin kilometreihin, jolloin laskutus on kuitenkin tapahtunut siten, että reitti on laskutettu kokonaisuudessaan, myös siltä osin kuin oppilaat eivät ole ajoneuvon kyydissä. Valittaja edelleen toteaa, että hankintayksikkö on aiemman palvelusopimuksen toteuttamisen yhteydessä hyväksynyt myös siirtymien laskuttamisen reiteillä ja tarjouspyynnössä esitetyt arvioidut kilometrit on laadittu tämän laskutuksen pohjalta. Valittajan mukaan aiemman palvelusopimuksen mukaisesti toteutetuissa kuljetuksissa on käytetty 12 paikkaista ajoneuvoa, mutta valituksen kohteena olevassa tarjouspyynnössä on edellytetty useimpien reittien osalta, että autossa tulee olla enemmän kuin 12 paikkaa, mikä johtaa laskutettavien reittien kilometripituuden pienenemiseen aiempaan palvelusopimukseen nähden. Valittaja katsoo, että tarjouspyynnössä arvioidut päivittäiset kilometrit eivät pidä paikkaansa ja todelliset laskutettavat kilometrit ovat reiteistä riippuen jopa yli 50 % pienemmät kuin tarjouspyynnössä arvioidut kilometrit.

Hankintayksikkö toteaa kyseessä olevan uuden palvelusopimuksen solmimiseen tähtäävä hankinta, jossa ei viitata aiempaan palvelusopimukseen. Aiemman sopimuksen mukaisen palvelun laskutusperusteet tai sen tuottamisessa käytettyjen ajoneuvojen paikkamäärä eivät vaikuta nyt kyseessä olevaan hankintaan. Aiemman palvelusopimuksen sisältö ja toteutus eivät ole tässä asiassa relevantteja, eivätkä sen yhtäläisyydet tai eroavaisuudet nyt hankittavaan palvelukokonaisuuteen nähden osoita hankintayksikön antaneen tarjouskilpailussa virheellistä ja harhaanjohtavaa tietoa.

Hankintayksikkö toteaa, että reitit ovat kokonaisuuksina hyvin erilaisia. Edellisestä vastaavasta kilpailutuksesta poiketen Hankintayksikkö on tässä kilpailutuksessa yhdistänyt reittejä sekä mitoitannut näitä uudelleen. Kaluston koon tarve suhteessa henkilömäärään on määritelty erillisen työryhmän laatiman arvion perusteella. Hankintayksikkö on tarjouspyyntöä laatiessaan käyttänyt ulkoista asiantuntija-apua määritellesään kaluston koon tarvetta suhteessa henkilömäärään. Näin hankintayksikkö on, tiedostaen tuotettavan palvelun olevan luonteensa vuoksi herkkä esimerkiksi oppilasmäärien vaihtelun aiheuttamille muutoksille, pyrkinyt varmistamaan arvioitujen päivittäisten kilometrien oikeellisuuden ja asianmukaisuuden.

Hankintayksikön näkemyksen mukaan tarjouspyyntö ei sisällä sellaista valittajan kuvaamaa hinnoittelun tai reittien ristiriitaa ja epäselvyyttä, joka olisi omiaan vaarantamaan tarjousten yhteismitallisuutta ja vertailukelpoisuutta. Hankintayksikkö ei ole antanut tarjoajille virheellistä eikä harhaanjohtavaa tietoa arvioiduista kilometrimääristä.

2 Valittaja katsoo hankintayksikön hyväksyneen poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset hankintalain 96 §:n vastaisesti

Valittajan mukaan tarjoushinnat ovat osittain olleet poikkeuksellisen alhaisia ja valittajan näkemyksen mukaan tarjottuja kuljetuksia ei joidenkin tarjoajien osalta suoriteta tarjotuilla hinnoilla. Valittaja katsoo, että tarjoushinnat ovat poikenneet toisistaan poikkeuksellisen paljon.

Hankintayksikkö toteaa, että suurelleen hintaerot eivät välttämättä merkitse, ettei tarjoajan ole mahdollista toteuttaa tarjoamallaan hinnalla tarjouspyynnössä edellytetyn mukaista hankintaa. Tarjouspyynnön mukaisen palvelun tuottamisessa on mahdollista saavuttaa tavanomainen, liiketoiminnalle normaaliksi katsottava kannattavuustaso erilaisin ratkaisuin. Tarjousten väliset hintaerot voivat johtua esimerkiksi operatiivisista ratkaisuista, joista seuraa yritysten välillä eroa tehokkuudessa tai palvelun tuottamisen kulurakenteessa.

Hankintayksikkö katsoo, ettei sillä ole tarjouksissa annettujen tietojen perusteella ollut perusteltua syytä epäillä, etteivät tarjoajat voisi tarjoamallaan tarjoushinnoilla suorittaa kysymyksessä olevien kuljetuspalvelujen toteuttamisesta tarjouspyynnössä edellytetyllä tavalla. Lisäksi hankintayksikkö katsoo, ettei valittaja ole valituksessaan esittänyt sellaista selvitystä, jonka perusteella voitaisiin todeta joidenkin tarjoajien olevan valittajan väittämällä tavalla kykenemättömiä suorittamaan palvelua tarjoamallaan hinnoilla.

Hankintayksikön harkintavaltaa poikkeuksellisen alhaisen tarjoushinnan osalta on käsitelty markkinaoikeudessa useita kertoja. Esimerkiksi markkinaoikeuden ratkaisussa MAO 68/21 voittaneiden tarjoajien ja valittajan tarjoushintojen välillä on ollut merkittävä hintaero, kun voittaneiden tarjoajien tarjoushinnat ovat olleet alle neljäosan valittajan tarjoushinnoista. Markkinaoikeus on ratkaisussaan katsonut, että tarjouksia kokonaisuutena arvioiden hankintayksikkö on voinut harkintavaltansa puitteissa arvioida, etteivät voittaneiden tarjoajien tarjoukset ole hinnaltaan vaikuttaneet poikkeuksellisen alhaisilta. Hankintalain sisällön ja markkinaoikeuden laajan ratkaisukäytännön perusteella hankintayksikkö katsoo, ettei se ole menetellyt asiassa julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti.

3 Valittaja katsoo tarjouspyynnön puhtaiden ajoneuvojen lain noudattamista koskevien vaatimusten olevan hankintalain 67 §:n vastaisia

Tarjouspyynnössä viitataan ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annettuun lakiin (740/2021, jäljempänä "puhtaiden ajoneuvojen laki"). Valittajan mukaan hankintayksikön olisi tullut asettaa vähimmäisvaatimukset, jotka kunkin reitin osalta käytettävän ajoneuvon tulee täyttää,

jotta puhtaiden ajoneuvojen laissa asetetut hankintayksikköön kohdistuvat velvoitteet tulevat asianmukaisesti täytetyiksi.

Hankintayksikkö toteaa, että tarjouspyynnön liitteessä "Yleiset ja vähimmäisvaatimukset" on kuvattu kalustovaatimukset, minkä lisäksi tarjouspyynnön hintaliitteen jokaisen osion (Osio 1–8) välilehdellä on erikseen määritelty ko. reitin kaluston vähimmäisvaatimukset kuljetettavien henkilömäärien mukaisesti.

Hintaliitteen kohdassa "Yleiset ohjeet" todetaan seuraavasti: *"Laissa määritetään, että mikäli käytetään kuljetuspalveluissa henkilö- ja tai kevyitä hyötyajoneuvoja, tulee lain vaatimusten mukaisesti 35 % olla vähäpäästöisiä (Ympäristöystävällisen ja energiatehokkaan henkilöauton ja kevyen hyötyajoneuvon hiilidioksidipäästöt saavat olla enintään 50 grammaa hiilidioksidia kilometriltä). Tarjoajan tulee huomioida, että mikäli tarjotut Osiot sisältävät henkilö- ja kevyt hyötyajoneuvoja, tulee näiden kokonaismäärästä (kpl) 35 % olla edellä mainitun mukaisia "Ympäristöystävällisiä ja energiatehokkaita"*

Valittaja toteaa markkinaoikeudelle esittämässään valituksessa puhtaiden ajoneuvojen lain noudattamisen olevan hankintayksikön vastuulla. Koska myös hankintayksikkö katsoo asian olevan näin, on hankintayksikkö toteuttanut lakisääteistä velvoitettaan huomioimalla lain vaatimukset tarjouspyynnössään.

Puhtaiden ajoneuvojen laki ei aseta hankintayksikölle vaatimuksia hankinnan toteutustavalle. On kunkin hankintayksikön ratkaistavissa, millä tavoin se huolehtii lain asettamien vaatimusten toteutumisesta. Tässä tapauksessa hankintayksikkö on päätenyt ratkaisuun, jossa se edellyttää, että palveluhankintasopimuksen mukainen kuljetuspalvelu toteutetaan siten, että ajoneuvokategorian "henkilöautot ja kevyet hyötyajoneuvot" kaluston kokonaiskappalemäärästä 35 % on lain tarkoittamia ns. puhtaita ajoneuvoja. Tämä on ilmaistu tarjouspyynnössä.

Tarjouspyynnössä on viitattu sovellettavaan lainsäädäntöön, jotta tarjoajilla on käytettävissään tasapuolinen ja paras mahdollinen tieto siitä, millaisiin ajoneuvoihin vaatimuksessa viitataan sekä mitä tarkoitetaan niiden ympäristöystävällisyydellä ja energiatehokkuudella, jotka tarjoajan on edellytetty huomioivan tarjouksessaan.

Valittaja toteaa valituksessaan, ettei tarjoaja pysty arvioimaan, miten sen tulee huomioida lain vaatimusten noudattaminen hankintayksikön toimesta, sillä laissa asetettu vähimmäisosuus ei koske yksittäisen tarjoajan tarjoamien palveluiden suorittamisessa käytettyjen ajoneuvojen lukumäärää. Hankintayksikkö toteaa, että lain vaatimusten noudattaminen hankintayksikön toimesta tapahtuu hankintayksikön toimesta. Hankintayksikön näkemys on valittajan näkemyksen kanssa yhteneväinen myös siltä osin, että laissa asetettu vähimmäisosuus ei koske yksittäisen tarjoajan tarjoamien palveluiden suorittamisessa käytettyjen ajoneuvojen lukumäärää. Tästä syystä hankintayksikkö on tarjouspyynnössä määritellyt, mitä hankintayksikkö tältä osin edellyttää yksittäiseltä tarjoajalta.

Valittaja katsoo oikaisuvaatimuksessaan, ettei tarjouspyynnöstä ilmene, miten tarjottujen M2-luokan ympäristöystävällisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen osuus

tulee huomioida M3-luokan vähimmäisosuuksissa ja miten M2-luokan ajoneuvot tulee ottaa huomioon henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen vähimmäisosuuksissa.

Hankintayksikkö toteaa, että tarjouspyynnössä on tältä osin riittävät tiedot. M2-ajoneuvoluokan ajoneuvot sisältyvät lain tarkoittamaan "henkilöautot ja kevyet hyötyajoneuvot" -ajoneuvokategoriaan, jonka osalta tarjouspyynnössä on määritelty tarjoukselta edellytetty ns. puhtaiden ajoneuvojen osuus. M3-ajoneuvoluokan linja-autoista vain ns. kaupunkibussit (M3, alaluokat I ja A) kuuluvat lain soveltamisalaan. Tarjouspyynnöstä ei ilmene, miten M2-luokan ajoneuvojen osuus tulee huomioida M3-luokan vähimmäisosuuksissa, sillä tarjouspyynnössä ei edellytetä M2-luokan ajoneuvojen osuutta huomioitavan M3-luokan vähimmäisosuuksissa.

Hankintayksikkö toteaa vielä, että hankintayksikkö voi mahdollisuuksiensa mukaan valita, missä hankinnoissa puhtaiden ajoneuvojen lain velvoitteiden täyttymiseen panostetaan kunkin ajoneuvokategorian sisällä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yksittäisessä hankinnassa asetettu tavoitetaso voi alittua, mikäli hankintayksikkö kompensoi alituksen toisissa hankinnoissa samassa suhteessa (kappalemäärin), varmistaen puhtaiden ajoneuvojen osuuden kyseisessä ajoneuvokategoriassa tulevan saavutetuksi. Se, miten hankintayksikkö on tältä osin ratkaissut lainsäädännön sille asettamien vaatimusten toteuttamisen, ei ole valittajan tai muiden tarjoajien tarjouksiin vaikuttava seikka. Tarjouspyynnössä on ilmaistu, minkä ajoneuvokategorian osalta hankintayksikkö edellyttää tietyn osuuden olevan ns. puhtaita ajoneuvoja.

Hankintayksikön edellä esitettyä näkemystä tukee osaltaan se, että tarjoajilla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä tarjouspyyntömateriaalista, mutta puhtaiden ajoneuvojen lain noudattamista koskeviin vaatimuksiin liittyen ei ole esitetty yhtään kysymystä. Hankintayksikkö katsoo, että tarjoajien kysymysmahdollisuus ei poista tai vähennä hankintayksikön velvollisuuksia, mutta niiden täyttymistä koskevassa jälkikäteisessä arvioinnissa kysymysmahdollisuuden käyttämättä jättämiselle voidaan antaa merkitystä osana kokonaisharkintaa.

Hankintayksikkö toteaa, ettei tarjouspyynnön puhtaiden ajoneuvojen kappalemääristä osuutta koskeva vaatimus ole hankintalain vastainen.

4 Valittaja katsoo laadullisten vertailuperusteiden olevan hankintalain 93 §:n vastaisia

Valittaja katsoo laadullisten vertailuperusteiden olevan sisällöltään määrittelemättömiä ja epätäsmällisiä.

Hankintayksikkö toteaa käyttäneensä vertailuperusteina sellaisia seikkoja, jotka ovat kuvanneet tarjousten laatua ja joiden perusteella voidaan siten selvittää, mikä tarjouksista on kokonaistaloudellisesti edullisin. Vertailuperusteet ovat liittyneet tarjouskilpailun kohteena olevaan palveluhankintaan, eivätkä vertailuperusteet ole antaneet hankintayksikölle rajoittamatonta vapautta tarjousten vertailun toteuttamisessa. Edelleen hankintayksikkö toteaa, että laadullisten tekijöiden painotus kokonaistaloudellisen edullisemmuuden vertailuperusteena on 10 %, jolloin niiden

merkitys ja sen myötä hankintayksikön harkintavalta, jää vertailuperusteiden kokonaisuudessa vähäiseksi.

Tarjouspyynnössä on kuvattu palveluntuottajalta edellytettävää asiakkuudenhoitoa ja raportointia seuraavasti: "Palveluntuottaja sitoutuu vähintään kahdesti (2) vuodessa Hankintayksikön kanssa pidettävään raportointi- ja kehitystapaamiseen sekä lisäksi vuosittaiseen sopimuskatselmukseen. Raportoinnin tarkemmat vaatimukset ovat esitettyinä Hankintasopimusluonnoksella." Edelleen tarjouspyynnössä on kerrottu laadullisten tekijöiden painotuksen olevan 10 % ja annettavien pisteiden muodostuvan seuraavasti: "Koulukuljetuksissa laadulliset pisteet muodostuvat seuraavasti: Tarjoaja antaa selvityksen asiakkuuden hoidosta vuosittain (3 p) ja käytettävissä olevasta raportoinnista (7 p)."

Hankintayksikkö toteaa, että tarjouspyynnössä esitetyt vertailuperusteet eivät ole olleet sillä tavoin epäselviä, etteivät alalla ammattimaisesti toimivat tarjoajat olisi riittävällä tavalla ymmärtäneet, minkä seikkojen perusteella tarjouksia vertaillaan. Laadulliset vertailuperusteet on ilmoitettu tarjouspyynnössä siten, että tarjoajat voivat niiden perusteella tietää, millä seikoilla on merkitystä niiden pisteytyksessä. Ilmaisut "selvitys asiakkuuden hoidosta vuosittain" ja "selvitys käytettävissä olevasta raportoinnista" kuvaavat tuotettavan ydinpalvelun ohella palvelukokonaisuuteen kiinteästi kuuluvia sen tavanomaisia osia siten, että alan elinkeinonharjoittajina toimivat tarjoajat, joilla on ollut käytössään tarjouspyyntömateriaaliin sisältynyt selvitys hankinnan kohteena olevan palvelukokonaisuuden laajuudesta, toiminnallisista vaatimuksista ja teknisestä sisällöstä, ovat niiden perusteella pystyneet arvioimaan, minkä sisältöinen pyydetyn selvityksen on tullut olla.

Hankintayksikön edellä esitettyä näkemystä tukee osaltaan se, että tarjoajilla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä tarjouspyyntömateriaalista, mutta laadullisiin vertailuperusteisiin liittyen ei ole esitetty yhtään kysymystä. Kuten lausumansa kohdassa 3, myös tämän osalta hankintayksikkö katsoo, että tarjoajien kysymysmahdollisuus ei poista tai vähennä hankintayksikön velvollisuuksia, mutta niiden täyttymistä koskevassa jälkikäteisessä arvioinnissa kysymysmahdollisuuden käyttämättä jättämiselle voidaan antaa merkitystä osana kokonaisharkintaa. Hankintayksikön näkemyksen mukaan valittaja ei ole esittänyt, miten sen väitteet tarjouspyynnön laadullisten vertailuperusteiden epäselvyydestä olisivat vaikuttaneet sen tai muiden tarjoajien asemaan hankintamenettelyssä.

Hankintayksikkö katsoo, että laadulliset vertailuperusteet ovat olleet riittävän selviä mahdollistaakseen yhteismitallisten ja vertailukelpoisten tarjousten antamisen.

5 Valittaja katsoo tarjousten toimittamistavan olevan tarjoajien tasapuolisen kohtelun vaatimuksen ja tarjouspyynnön vastainen

Valittaja on ilmoittanut HILMA-järjestelmän tarjouksen toimittamiseen vaikuttavasta teknisestä ongelmasta, jolloin valittajaa on ohjeistettu käyttämään tarvittaessa vaihtoehtoista toimitustapaa.

Hankintayksikkö toteaa yleisellä tasolla, että hankintayksikkö voi ottaa tarjoukset vastaan sähköisesti ja säilyttää ne avaamattomana tarjousajan loppuun. Tarjoukset avataan yhtä aikaa tarjousten jättöajan jälkeen ja niistä laaditaan avauspöytäkirja. Tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita.

Koska HILMA on kolmannen osapuolen ylläpitämä järjestelmä, ei hankintayksiköllä ole mahdollisuutta tarkistaa tarjoajan näkymää tarjouksen tekemisessä. Jotta HILMA-järjestelmässä toistuvasti esiintyneet tekniset haasteet eivät vaarantaisi tarjoajien tasapuolista kohtelua, on hankintayksikkö tässä tapauksessa tarjonnut valittajalle mahdollisuutta lähettää tarjous toisella sähköisellä kanavalla (sähköposti). Hankintayksikön näkemyksen mukaan on selvää, että tarjousten avaaminen toteutetaan aina tarjoajien tasapuolisuutta vaarantamatta.

Hankintayksikkö pitää huomionarvoisena, että kaikki tarjoajat, mukaan lukien valittaja, ovat jättäneet tarjouksensa HILMA-järjestelmässä. Näin ollen valittajan esittämä tarjoajien tasapuolisen kohtelun vastaisuus ei ole aktualisoitunut, eikä edes olisi voinut aktualisoitua. Hankintayksikön näkemyksen mukaan valittaja ei ole esittänyt, miten sen väitteet koskien tarjousten toimittamistapaa olisivat vaikuttaneet sen tai muiden tarjoajien asemaan hankintamenettelyssä.

Hankintayksikkö ei ole menetellyt valittajan esittämällä tavalla hankintasäännösten vastaisesti.

6 Valittajan markkinaoikeudelle esittämät vaatimukset

Hankintayksikkö katsoo valittajan markkinaoikeudelle esittämien vaatimusten olevan kaikilta osin perusteettomia.

Hankintayksikön yhteenveto

Tarjouspyynnössä on ilmaistu tarjouksen valintaperuste, kokonaistaloudellinen edullisuus, sekä tarjousten vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus. Tarjouspyynnössä on ilmoitettu osatekijät, joista vertailupisteet muodostuvat ja miten kukin osatekijä vaikuttaa vertailupisteisiin. Vertailussa käytettävät painoarvot on ilmoitettu tarjouspyynnössä ja vertailu on toteutettu niiden mukaisesti.

Hankintayksikkö katsoo, että tarjouspyynnössä on ilmoitettu tarjouksen hinnoittelua koskevat tiedot siten, että alan elinkeinonharjoittajina toimivat ehdokkaat ovat tarjouspyynnön sisällön perusteella voineet tehdä tarjouksen. Kun tarjoajan on tullut tehdä tarjouksensa ainoastaan tarjouspyyntöaineistosta ilmenevän perusteella, ei sen arvioinnissa ole annettava merkitystä aiemmalle palvelusopimukselle.

Asiassa ei ole ilmennyt, että tarjoajat olisivat tulkinneet tarjouspyyntöä valittajan väittämällä tavalla eri tavoin siten, että olisivat käsittäneet tarjouspyynnön sisällön toisistaan poikkeavasti ja olleen kykenemättömiä antamaan yhteismitallisia tarjouksia.

Tarjouspyynnön ei voida katsoa olleen kokonaisuudessaan sillä tavoin epäselvä, etteikö se olisi ollut omiaan tuottamaan vertailukelpoisia tarjouksia ja turvaamaan tarjoajien syrjimättömän ja tasapuolisen kohtelun tarjousten vertailussa.

Lopuksi

Kaiken edellä esitetyn perusteella hankintayksikkö Loviisan kaupunki pyytää, että markkinaoikeus hylkää valituksen kaikilta osin ja velvoittaa valittajan korvaamaan Loviisan kaupungille asiasta aiheutuneet kustannukset.

Kunnioittavasti

Katri Kortelainen, Loviisan kaupunki

Liite 1 Hankintaoikaisuvaatimuspäätös 10.2.2025

Liite 2 Loviisan kaupungin lisäkysymykset